

UPPSALA
UNIVERSITET

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress:
S:t Olofsgatan 10 B

Handläggare:
Fredrik Andersson
Utbildningsledare

Telefon:
018-471 18 91

fredrik.andersson@uadm.uu.se

www.samfak.uu.se

PM

2017-06-26 Dnr UFV 2016/1106

Arbetsmarknadsdepartementet

Preliminära synpunkter på yttrandet Ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö (SOU 2017:28)

1. Bakgrund

Uppsala universitet har i samband med remissprocessen för betänkandet Ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö (SOU 2017:28) inbjudits till en hearing om delar av de lagda förslagen den 27 juni 2017. Till hearingen har deltagarna anmodats att inkomma med en skriftlig redovisning av sina ståndpunkter, vilket görs i form av dessa preliminära synpunkter.

Uppsala universitet återkommer med sina slutliga ställningstaganden i samband med att det av rektor beslutade remissvaret inlämnas till departementet.

Synpunkterna har utarbetats av en expertgrupp som också deltar i hearingen.

2. Synpunkter på förslaget

Generella synpunkter

Förslaget att införa ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö är väl motiverat och bör genomföras. Oavsett vilken organisationsform som regeringen slutligen väljer är det mycket viktigt att centrets verksamhet är väl integrerad med berörda akademiska forskningsmiljöer.

Det nationella centrets lokalisering

En sammanvägd bedömning pekar på att det framtida centret med fördel lokaliseras vid eller i anslutning till Uppsala universitet. Genom den samlade tillgången till kompetens, forskningsmiljöer och utarbetade samarbetsmodeller borde

dessutom startsträckan för ett centrum etablerat i Uppsala bli mycket kort.

Kompetensförsörjningsläget vid en etablering i Uppsala är mycket gott. Förutom att det finns två universitet i staden har Uppsala utmärkta kommunikationer såväl nationellt som internationellt. Från Arlanda flygplats är det endast ca 20 minuter till campusområdena i centrala Uppsala och både SL och SJ kör tät pendeltågstrafik till Stockholm. De goda förbindelserna gör att arbetsmarknaden i Uppsala till stora delar är integrerad med Stockholms. Den strategiska fördelen med detta är tydlig, vilket exempelvis syns vid internationella rekryteringar till universitetet.

Vid Uppsala universitet, tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), finns en bredd i forskning och utbildning som täcker in så gott som samtliga relevanta vetenskapliga discipliner, som medicin, farmaci, naturvetenskap, teknik, samhällsvetenskap, humaniora och juridik. Således finns det en kapacitet att hantera den breda palett med arbetsuppgifter som centret föreslås att få.

I Uppsala finns det även en utarbetad samarbetsform mellan akademi och utvärderingsmyndighet i form av IFAU. Erfarenheterna från denna samarbetsmodell skulle kunna fungera som en utgångspunkt för att snabbt bygga upp ett nationellt centrum vid Uppsala universitet. IFAU är också en förebild genom att visa på hur man kan arbeta med en bred verksamhetsansats. Idag samarbetar ekonomer, sociologer, statsvetare med flera discipliner inom ramen för myndigheten, samtidigt som det finns en nära koppling till aktuell forskning.

I Uppsala finns även täta och naturliga kopplingar mellan universitetet och hälso- och sjukvården. Region Uppsala, och då särskilt Akademiska sjukhuset, har ett mycket nära samarbete med Uppsala universitet kring forskning och utbildning inom medicin, farmaci och vård. Detta samarbete sträcks även ut till andra landsting och regioner. Arbets- och miljömedicin vid Akademiska sjukhuset är exempelvis ett gemensamt kunskapscentrum och expertfunktion mellan landstingen i

Dalarna, Gävleborg och Uppsala, med en direkt koppling till den medicinska forskningen på universitetet. Dessutom har Centra för klinisk forskning (CKF) etablerats i samarbete mellan Uppsala universitet och landstingen i Dalarna, Gävleborg, Södermanland och Västmanland för att stärka och sprida den patientnära kliniska forskningen i regionen.

Uppsala universitet, IFAU och Region Uppsala har vidare tillgång till databaser och registerdata som skulle utgöra goda resurser för ett nytt arbetsmiljöcentrum i Uppsala och underlätta en snabb etablering av dess verksamhet.

Uppsala universitet erbjuder, genom sitt geografiska läge och upparbetade samarbetsytter, även goda möjligheter till en koppling med det omgivande samhället inom breda miljöer. Samtidigt som det finns en närhet till storstadsområden, inte minst i Stockholm, så är Uppsala universitet även verksam i regioner med utpräglad glesbygdsstruktur, som Norduppland och universitetets Campus Gotland. I och med det fördjupade samarbete som initierats mellan Uppsala universitet och flera lärosäten i regionen – Högskolan Dalarna, Högskolan i Gävle, Mälardalens högskola, SLU och Örebro universitet – så ges möjligheter till anknytning till platser med en stor variation av såväl geografiska som socioekonomiska förhållanden, samtidigt som den akademiska basen ytterligare förstärks.

Det nationella centrats inriktning

Betänkandet menar att det ska gå en skarp gräns mellan å ena sidan de analyser och utvärderingar som det nationella centret ska göra och reguljär forskning å den andra. Detta framstår som en artificiell gränsdragning som vore olycklig att upprätthålla. Ett högkvalitativt utvärderings- och analysarbete inte bara förutsätter en nära integration med aktuell forskning, det är forskning. Kvaliteten i arbetsuppgifter som exempelvis forskningssammanställningar, metodutveckling och omvärldsbevakning torde avsevärt förbättras genom en mer sömlös integration med den aktuella forskningsfronten.

Det nationella centrats uppgifter förefaller ambitiösa. Dock finns det en viss överlappning mellan funktioner, exempelvis som beskrivet i avsnitten 5.4 och 5.8. Det kan därför finnas skäl att göra en översyn av centrets uppdrag innan beslut fattas.

Vidare framstår arbetsuppgifterna för centret som väl omfattande i relation till den föreslagna budgeten. Detta särskilt i relation till den omfattande verksamhetsnära utåtriktade verksamhet som föreslås, exempelvis uppdraget att ansvara för att kunskap kommer till användning i avsnitt 5.7. Frågan är om det är möjligt att genomföra samtliga dess arbetsuppgifter med den personal som ryms inom budgetramarna.

Det är lovvärt att centret föreslås få ett ökat ansvar för databasers upprätthållande och tillgänglighet. Här bör dock övervägas om inte centret även borde få i uppdrag att sammanställa en databas över samhällsekonomiska kostnader för arbetsmiljöproblem.

Det nationella centrats finansiering

Det vore olyckligt om centret skulle finansieras genom en överföring av forskningsanslag. Förslaget att delfinansiera satsningen genom att ta anslag från Forte bör därför inte genomföras.

En finansieringsmodell som skulle vara att föredra vore att föra över medel från Arbetsförmedlingen till det nya centret. Eller att överföra resurser från ESF-rådet.

På sikt bör även andra modeller för finansiering av prövas. En sådan skulle kunna vara att låta arbetsmarknadens parter ha en mer aktiv roll i finansieringen av verksamheten.

3. Beredning

De prelimära synpunkterna har utarbetats av en expertgrupp bestående av vicerektor professor Torsten Svensson, vetenskapsområdet för humaniora och samhällsvetenskap och professor Jan Ottosson, ekonomisk-historiska institutionen, med utbildningsledare Fredrik Andersson som sekreterare.